

LIITE 4: Kestävän kehityksen tavoitteet

KESTÄVÄÄ KEHITYSTÄ JA HYVINVOINTIA VUOTEEN 2030 – KAIKILLE JA KAIKKIALLA MAAILMASSA

THE GLOBAL GOALS
For Sustainable Development

Kestävän kehityksen tavoitteet ja toimintaohjelma ohjaavat kestävän kehityksen edistämistä vuoteen 2030 saakka kaikkialla maailmassa. Myös Suomessa.

YK:n jäsenvaltioiden kestävän kehityksen tavoitteiden ja Agenda 2030 -toimintaohjelman tavoitteena on äärimmäisen köyhyyden poistaminen ja kestävä kehitys kaikilla osa-alueilla: niin taloudellisesti, ihmisten hyvinvoinnin kuin ympäristön kannalta.

Taustalla ovat kahdeksan vuoteen 2015 päättynyttä vuosituhattavoitetta sekä ympäristö- ja kehityskysymyksiä käsittelevä *Rion agenda*. Ne osoittivat, että tuloksia voidaan saada aikaan yhteisellä sitoumuksella: Äärimmäinen köyhyys puolitettiin etujassa ja yli kaksi miljardia ihmistä on saanut puhdasta juomavettä. Yhdeksän kymmenestä maailman lapsesta pääsee aloittamaan peruskoulun. Kehitys on kuitenkin ollut epätasaista.

Uudet tavoitteet ja toimintaohjelma ovat entistä laajempi ja kunnianhimoisempi kokonaisuus. Vuosituhattavoitteet painottuivat kehitysmaihin, mutta kestävän kehityksen tavoitteet ja toimintaohjelma asettavat velvoitteita myös teollisuusmaille – kuten Suomelle.

Mottona on, ettei kukaan jää kehityksestä jälkeen: *leave no one behind*.

KÄYTÄNNÖN TOTEUTUS RATKAISEE

Tavoitteiden avainkysymys on se, miten kestävä kehitys edistävii ratkaisuja käytännössä tehdään ja etenemistä mitataan. Agenda 2030 sisältää 17 tavoitetta ja 169 alatavoitetta. Yhteisiä mittareita eli indikaattoreita on yli 200. Toinen avainkysymys on kestävien ratkaisujen rahoittaminen.

Lähtökohdiana on, että koko yhteiskunta voi omalla toiminnallaan edistää ja rahoittaa kestävä kehitys: yksittäiset kansalaiset, yritykset, kunnat, valtiot ja muut toimijat.

Virallisella kehitysavulla on edelleen merkittävä rooli erityisesti vähiten kehittyneiden maiden tukemisessa, mutta myös niissä rahoitus tulee monista eri rahoituslähteistä. Tärkeää on maiden omien voimavarojen lisääminen.

Tärkeä etappi oli heinäkuussa 2015 sovittu Addis Abeban toimintaohjelma,

KESTÄVÄ KEHITYS?

Kestävä kehitys on yhteiskunnallista muutosta, jossa turvataan nykyisille ja tuleville sukupolville hyvän elämisen mahdollisuudet niin, ettei esimerkiksi luonnonvaroja kuluteta enemmän kuin maapallo pystyy tuottamaan.

Ympäristö, ihminen ja talous otetaan tasavertaisesti huomioon päätöksenteossa ja toiminnassa.

3 ULOTTUVUUTTA:

- 1) EKOLOGINEN KESTÄVYYS
- 2) TALOUDELLINEN KESTÄVYYS
- 3) SOSIAALINEN KESTÄVYYS

Addis Ababa Action Agenda. Valtiot sitoutuivat tekemään poliittikkamuutoksia, joilla esimerkiksi vahvistetaan verojärjestelmiä, tuetaan yritysten sijoituksia ja pyritään pysäyttämään laittomia rahavirtoja. Tätä myös Suomi tukee kehitysyhteistyön ja -politiikan kautta.

MITÄ SUOMI TEKEE?

Suomi on yksi ensimmäisiä maita, jotka ovat asettaneet YK-tavoitteiden saavuttamiselle kansalliset painopisteet, toimenpiteet sekä seuranta- ja arviointijärjestelmän. Suomi on tiiviisti mukana myös Agenda 2030:n kansainvälisessä seuranta-työssä.

Globalisti Suomi edistää tavoitteita ja toimintaohjelmaa erityisesti kehityspolitiikan ja -yhteistyön keinoin. Ne ovat Suomen kehityspolittisen linjauksen tärkeä lähtökohhta.

Kotimaassa tärkeitä tavoitteita ovat esimerkiksi kestävän kulutuksen ja tuotannon sekä tasa-arvon edistäminen. Yksi käytössä oleva työkalu on Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus, jonka kautta yhteiskunnan eri toimijat voivat kukin sarallaan osallistua maailman yhteisen kehityssuunnitelman toteuttamiseen.

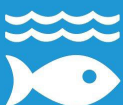
TIESITKÖ?

Suomi on ollut vaikuttamassa vuosituhattavoitteiden toteutumiseen. Esimerkiksi Suomen pitkäaikaisessa yhteistyömaassa Etiopiassa Suomen apu on tuonut puhtaan veden kolmelle miljoonalle ihmiselle.

13 ILMASTOTEKOJA

14 VEDENALAINEN ELÄMÄ

15 MAANPÄÄLLINEN ELÄMÄ

16 RAUHA, OIKEUDENMUKAISUUS JA HYVÄ HALLINTO

17 YHTEISTYÖ JA KUMPPANUUS

MITEN SINÄ VOIT EDISTÄÄ KESTÄVÄÄ KEHITYSTÄ?

Yhteistyö ja kumppanuus

17 KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITETTA JA ESIMERKKEJÄ 169 ALATAVOITTEESTA

1. POISTAA KÖYHYYS SEN KAIKISSA MUODOISSA KAIKKIALTA

- Poistaa äärimmäinen köyhyys (ihmiset, jotka elävät alle 1,25 dollarilla päivässä) ja vähentää ainakin puolella niiden ihmisten määrää, jotka kansallisten määritelmien mukaan elävät köyhyydessä.
- Taata kaikille sosiaaliturva ja vakuutusosuus sekä yhtäläiset oikeudet mm. taloudellisiin resursseihin, peruspalveluihin ja luonnonvaroihin.

2. POISTAA NÄLKÄ, SAAVUTTAÄ RUOKATURVA, PARANTAA RAVITSEMUSTA JA EDISTÄÄ KESTÄVÄÄ MAATALOUTTA

- Poistaa nälkä ja aliravitsemus sekä varmistaa, että kaikki saavat riittävästi turvallista ja ravinteikasta ruokaa.
- Tuplat mm. maatalouden tuottavuus ja pienruoantuottajien tulot, vahvistaa sopeutumista ilmastonmuutokseen.

3. TAATA TERVEELLINEN ELÄMÄ JA HYVINVOINTI KAIKEN IKÄISILLE

- Vähentää äitiyskuolleisuutta niin, että alle 70 äitiä kuolee 100000 elävänä syntyneestä lasta kohden. Lopettaa vastasyntyneiden ja alle 5-vuotiaiden lasten ehkäistävissä olevat kuolemat.
- Lopettaa mm. AIDS-, tuberkuloosi- ja malariaepidemiät. Ehkäistä päihdeiden väärinkäyttöä. Puolittaa 2020 mennessä liikenneonnettomuuksista johtuvat kuolemat ja vammat.
- Tukea tutkimusta ja kehittämistä ja taata kaikille edulliset välttämättömät lääkkeet ja rokkeet.

4. TAATA KAIKILLE AVOIN, TASA-ARVOINEN JA LAADUKAS KOULUTUS SEKÄ ELINIKÄISET OPPIMISMAHDOLLISUUDET

- Varmistaa, että kaikki saavat päätökseen ilmaisen, tasa-arvoisen ja laadukkaan perus- ja keskiasteen koulutuksen.
- Varmistaa kaikille mahdollisuus laadukkaaseen esiopetukseen sekä edulliseen ja laadukkaaseen ammatilliseen ja kolmannen asteen koulutukseen.

5. SAAVUTTAÄ SUKUPOULTEN VÄLINEN TASA-ARVO SEKÄ VAHVISTAA NAISTEN JA TYTTÖJEN OIKEUKSIA JA MAHDOLLISUUKSIA

- Lopettaa tyttöihin ja naisiin kohdistuva syrjintä, väkivalta ja haitalliset käytännöt, kuten lapsiavioliitot ja naisten sukupuolielinten silpominen. Edistää seksuaali- ja lisääntymisterveyttä.
- Taata naisille yhtäläiset oikeudet taloudellisiin resursseihin, omistajuuteen, rahoituspalveluihin, perintöön ja luonnonvaroihin.

6. VARMISTAA PUHTAAN VEDEN SAANTI JA KESTÄVÄ KÄYTTÖ SEKÄ SANITAATIO KAIKILLE

- Varmistaa puhtaan veden saatavuus ja hyvä sanitaatio ja hygienia kaikille.
- Parantaa veden laatua, lisää vedenkäytön tehokkuutta ja suojella veteen liittyviä ekosysteemejä.

7. VARMISTAA EDULLINEN, LUOTETTAVA, KESTÄVÄ JA UUDENAIKAINEN ENERGIA KAIKILLE

- Varmistaa edullinen, luotettava ja uudenaikainen energia, lisää uusiutuvan energian käyttöä sekä parantaa energiatehokkuutta.
- Edistää puhtaan energian tutkimusta ja teknologiaa sekä niiden saatuutta ja parantaa energiainfrastruktuuria.

8. EDISTÄÄ KAIKKIA KOSKEVAA KESTÄVÄÄ TALOUSKASVUA, TÄYTTÄ JA TUOTTAVAA TYÖLLISYYTTÄ SEKÄ SÄÄLLISIÄ TYÖPAIKKOJA

- Ylläpitää kaikkia koskevaa talouskasvua – erityisesti 7 % BKT:n vuosittaista kasvua vähiten kehittyvissä maissa. Tehostaa luonnonvarojen kestävä käyttöä.
- Saavuttaa täysi ja tuottava työllisyys ja säällinen työ kaikille. Vähentää 2020 mennessä merkittävästi niiden nuorten määrää, jotka eivät käy töissä tai opiskele.
- Poistaa pakkotyö, moderni orjuus, ihmiskauppa ja lapsityö.

9. RAKENTAA KESTÄVÄÄ INFRASTRUKTUURIA SEKÄ EDISTÄÄ KESTÄVÄÄ TEOLLISUUTTA JA INNOVAATIOITA

- Kehittää laadukasta, luotettavaa ja kestäväää infrastruktuuria.
- Nostaa teollisuuden osuutta työllistäjänä ja bruttokansantuotteessa – ja tuplat sen osuus vähiten kehittyneissä maissa.

- Lisätä resurssien tehokasta käyttöä sekä edistää puhtaiden teknologioiden ja prosessien käyttöä.
- Lisätä tieteellistä tutkimusta ja rohkaista innovaatioita.

10. VÄHENTÄÄ ERIARVOISUUTTA MAIDEN SISÄLLÄ JA NIIDEN VÄLILLÄ

- Nostaa väestön köyhimmän 40 % tulojen kasvu korkeammalle tasolle kuin kansallinen keskiarvo iästä riippumatta. Edistää kaikkien sosiaalista, taloudellista ja poliittista osallistumista iästä riippumatta.
- Parantaa kansainvälisten talousmarkkinoiden ja -instituutioiden sääntelyä ja valvontaa. Kannustaa viralliseen kehitysapuun ja rahansiirtoihin kehittyviin maihin.

11. TAATA TURVALLISET JA KESTÄVÄT KAUPUNGIT SEKÄ ASUINYHDYSKUNNAT

- Taata kaikille riittävä, turvallinen ja edullinen asunto, peruspalvelut sekä kestävä liikennejärjestelmä.
- Suojella maailman luonto- ja kulttuuriperintöä. Vähentää kaupunkien haitallisia ympäristövaikutuksia.

12. VARMISTAA KULUTUS- JA TUOTANTOTAPOJEN KESTÄVYYS

- Käyttää luonnonvaroja kestävästi ja tehokkaasti. Puolittaa ruokajätteen määrä jälleennyjää- ja kuluttajatasoilla sekä vähentää ruokahävikkiä tuotanto- ja jakeluketjuissa.
- Varmistaa 2020 mennessä ympäristön kannalta kestävä kemikaalien ja jätteiden käsittely sekä vähentää merkittävästi niiden vapautumista ilmaan, veteen tai maahan.

13. TOIMIA KIIREELLISESTI ILMASTONMUUTOSTA JA SEN VAIKUTUKSIA VASTAAN

- Parantaa kaikkien maiden kykyä sopeutua ilmastomuutokseen. Integroida toimenpiteet kansalliseen politiikkaan, strategiaihin ja suunnitteluun sekä herättää tietoisuutta ilmastonmuutoksesta.
- Mobilisoida kehitysmaiden ilmastonmuutoksen hillinnän tukemiseen 100 miljardia dollaria vuosittain 2020 mennessä.

14. SUOJELLA MERIÄ JA MERTEN TARJOAMIA LUONNONVAROJA SEKÄ EDISTÄÄ NIIDEN KESTÄVÄÄ KÄYTTÖÄ

- Vähentää merten saastumista, suojella ja hallita kestävästi merten ja rannikkoalueiden ekosysteemejä.
- Lopettaa liikakalastus ja suojella 2020 mennessä vähintään 10 % rannikko- ja merialueita.

15. SUOJELLA JA PALAUTTAA ENNALLEEN MAAEKOSYSTEEMEJÄ, EDISTÄÄ NIIDEN KESTÄVÄÄ KÄYTTÖÄ SEKÄ PYSÄYTTÄÄ MAAPERÄN KÖYHTYMINEN JA LUONNON MONIMUOTOISUUDEN HÄVIÄMINEN

- Suojella ja palauttaa ennalleen 2020 mennessä maanpäällisiä ekosysteemejä, kuten vuoria ja makean veden alueita sekä edistää niiden ja metsien kestävä käyttöä. Taistella aavikoitumista vastaan.
- Pysäyttää luonnon monimuotoisuuden katoaminen ja estää uhanalaisten lajien sukupuuttoon kuoleminen. Pysäyttää suojeltujen kasvien ja eläinten salametsästys.

16. EDISTÄÄ RAUHANOMAISIA YHTEISKUNTIA, TAATA KAIKILLE OIKEUSPALVELUT, RAKENTAA TEHOKKAITA JA VASTUULLISIA INSTITUUTIOITA KAIKILLA TASOILLA

- Vähentää merkittävästi kaikkia väkivallan muotoja. Edistää oikeus- turvaa kansallisilla ja kansainvälisillä tasoilla sekä varmistaa kaikille yhtäläinen pääsy oikeuspalveluiden piiriin.
- Vähentää merkittävästi rahan sekä aseiden laittomia siirtoja, korruptiota ja lahjontaa.
- Taata kaikille laillinen henkilöllisyys, kuten rekisteröiminen syntyessä.

17. VAHVISTAA KESTÄVÄN KEHITYKSEN TOIMEENPANO JA GLOBAALIA KUMPPANUUTTA

- Parantaa kehittyvien maiden kykyä verojen tai muiden tulojen keräämiseen. Edistää niiden velkarahoitusta ja -helpotuksia.
- Kasvattaa merkittävästi kehittyvien maiden vientiä ja tuplat vähiten kehittyvien maiden osuus globaalista viennistä vuoteen 2020 mennessä.
- Kehittyneiden maiden tulee toteuttaa sitoumuksensa virallisesta kehitysapusta, kuten 0,7 % osuus BKT:sta kehitysmaihin ja 0,15–0,20 % osuus BKT:sta vähiten kehittyneisiin maihin.

LISÄTIETOA

Ulkoministeriö: um.fi/agenda2030 – kestävä kehityksen tavoitteetYK: Sustainable Development Goals (englanniksi) www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goalsValtioneuvoston kanslia: kestavakehitys.fiSuomen Kestävä kehityksen yhteiskuntasitoutumus: sitoutumus2050.fi